

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementna za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 22. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.952.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 16. maja 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 57.

Živo potrebna publikacija statistike trgovine, obrti in industrije v Sloveniji.

Zbornica za TOI za Slovenijo v Ljubljani je pravkar izdala knjigo »Gradivo za statistiko trgovine, obrti in industrije v Sloveniji«. — Obsežno publikacijo, katera prinaša statistične podatke o stanju trgovine, obrta in industrije v Sloveniji v letih 1902, 1912, 1925, 1926 in 1927, je uredil zbornični generalni tajnik g. dr. Fran Windischer. Poklicani strokovnjak za vprašanja statistike vseučiliški profesor g. dr. Albin Ogris je o tej publikaciji izrekel svoje priznanje in svojo pohvalo. Strokovno njegovo oceno prinašamo na drugem mestu.

Publikacija, ki je prva svoje vrste, obsega sledeče tabele:

1. Statistika trgovine na bivšem Kranjskem za l. 1902 s skupnimi številkami za l. 1912.

2. Statistika obrta (z všteto industrijo) na bivšem Kranjskem za l. 1902 s skupnimi številkami za l. 1912.

3. Statistika trgovine za politične okraje bivše Štajerske, ki so po prevratu v celoti ali deloma pripadli Sloveniji, za l. 1902.

4. Statistika obrta (z všteto industrijo) za politične okraje bivše Štajerske, ki so po prevratu v celoti ali deloma pripadli Sloveniji, za l. 1902.

5. Statistika trgovine v Sloveniji za leta 1925, 1926 in 1927.

6. Statistika obrta v Sloveniji za leta 1925, 1926 in 1927.

7. Statistika industrije v Sloveniji konec l. 1927.

V zadnji dobi je Zbornica za TOI v Sloveniji v kratkih presledkih izdala že tretjo lepo knjigo. Knjigi »Pogledi na gospodarsko leto 1928« je lani sledila publikacija »Prispevki k gospodarski statistiki Slovenije« in sedaj se tem objavam zborničnim pridružuje tretje delo »Gradivo za statistiko trgovine, obrti in industrije v Sloveniji«.

Dr. A. Ogris, vseučil. profesor:

Gradivo za statistiko trgovine, obrti in industrije v Sloveniji.

Uredil dr. Fran Windischer. Izdala Zbornica za TOI v Ljubljani. L. 1929. Cena 28 Din.

Takšno publikacijo smo že dolgo pogrešali in jo pričakovali. Imamo sicer o naši obrti, industriji in trgovini nekaj statističnih drobnjav, pa te so tako poraztresene in prikrojene vsaka po svojem specialnem namenu, da vse skupaj ne podaja enotnega in celotnega pregleda. Končno smo takšno pregledno statistiko vendarle dobili in to kar za pet let, namreč za leta 1902, 1912, 1925, 1926 in 1927, tako da zvezo tudi, kako se je v celoti in v posameznih panogah slovenske obrtnosti v pravkar preteklem četrtoletju gibal razvoj. Leto 1928 beleži razmeroma tako malo sprememb, da velja stanje koncem leta 1927 še kot živa slika o stanju najnovejšega dne.

Dočim so publikacije Zbornice TOI za l. 1927 in 1928 poročale o stanju posameznih manj obsežnih plati slovenskega gospodarstva (o trgovinskem in obrtnem šolstvu, stanovskih

organizacijah, davčnih bremenih, denarnih-zavodih in delniških družbah) v obliki definitivno sestavljenih sumarnih statističnih tabel, smo letos v »Gradivu« na eni strani dobili sicer nekaj manj, zato pa v drugem pogledu mnogo več, namreč sistematično sestavljene podatke v vseh gospodarskih podjetjih v Sloveniji. To je mnogo vredno. Definitivne statistične tabele je vzeti, kakoršne so: uporabljati in interpretirati jim moremo in smemo le v mejah njihove večje ali manjše strjenosti. Gradivo pa bere lahko vsakdo po svoje, ga presoja celotno in v posameznih delih razlastno stališče in uporabi po svojih potrebah in pa metodah. Jeden obdelavec gradiva opozori lahko na pogoške vseh prejšnjih, spopolni interpretacijo in končna korist je za vse prizadete zbog tega višja. Iz definitivnih sumarnih tabel pa je le zelo težko naknadno izločiti hibe in pogoške, ki se pogostoma same od sebe, po naravi zbiralne in kontrolne metode lahko vkračejo, ako jih že izvestna interesiranost obdelovalca nehoti in nevede ne vtihotapi, v tabelarične stolpce.

Gradivo je sestavljeno tako, kakor ga nudi upravna evidenčna služba Zbornice TOI. Porazčlenitev je v krajevnem oziru izvedena po političnih, za povojna leta pa po davčnih okrajih; za medsebojno primerjavo stanja v posameznih letih pred vojno in po nji je treba torej le sešteti podatke posameznih davčnih okrajev, ki pripadajo enim in istim političnim okrajem. V stvarnem pogledu je trgovina v predvojnih letih porazdeljena v 19 skupin po naravi trgovinskega predmeta, vendar pa tako jasno in pregledno, da lahko vsakdo v iste skupine porazčleni tudi trgovine, ki so za povojna leta pódane specializirano do vsake posamezne vrste v vsakem davčnem okraju, pa četudi je dotična vrsta zastopana z enim samim obratom. Trgovino pojmuje »Gradivo« v najširšem smislu, prinaša torej tudi podatke o vseh njenih pomožnih panogah (prevozništvu, agenture, carinski posredniki, denarni zavodi, zavarovalnice itd.). Med detajlno trgovino in trgovino na debelo se pri nas statistična razpredelitev dá silno težko izvesti, ker v naših krajih mnogo grostov prodaja tudi na drobno.

Obrt in industrija ste razvidni ravno tako za vsako posamezno vrsto in glede vsakega okraja posebej. Razpredelitev je izvedena po naravi izdelka. Interesantna bi bila tudi razčlenitev po občinah; pa v tem primeru bi gradivo preko mere naraslo in bi publikacija morala biti zelo draga. Da vsebina publikacije postane razumljiva tudi širši evropski javnosti, tolmači slovensko imenovanje vsake posamezne tabele na posebnem listu nemški prevod.

Ker je gradivo nabrano in seskupljeno po metodi sekundarne statistike, je za vsak posamezen okraj izkazano število v njem obstoječih obratov vsake posamezne vrste trgovine, obrti in industrije. Sistematična shematizacija obratov po skupinah bi dala sicer nekaj več reliefne preglednosti, pa bi močno okrnila zopet praktično uporabljivost. Shematični pregledi so v statistiki obrtnosti še zmiraj zelo kočljiva zadeva; še danes niti ena izmed industrijskih držav, ki vendar žrtvujejo veliko za svojo oficialno statistiko obrtnosti, nima sheme, ki bi ustrezala glavnim zahtevam statistične metode; takšne so notranje težave, ki pohajajo iz narave predmeta samega. Zato je boljše, da Zbornica TOI

Ravnatelj A. Krejči — petdesetletnik.

V romantični Dravski dolini na vznožju Pohorja je praznoval te dni v krogu svojih najožjih prijateljev tiho in skromno, kot je v vsem njegova navada, — 50-letnico naš prijatelj ravnatelj Anton Krejči. Sredi dela, ki mu je vsebina in naslada življenja, neopaženo, ga je skoro presenetil ta jubilej v sredi pomladanskega cvetja in zelenja idilčnih Ruš. Dolžnost mi nalaga, da se skušam ob tej priliki jubilarantu v imenu naše gospodarske javnosti vsaj z nekoliko vrsticami oddolžiti za njegovo uspešno in požrtvovalno javno delovanje.

Ravnatelj Anton Krejči je stopil v vrste naših gospodarskih delavcev takoj po prevratu in se z živo vneto pričel udeleževati na vseh poljih. Posebno neumorno in zaslužno je njegovo delovanje za industrijo mariborske oblasti, katero zastopa v industrijskem odseku TOI zbornice, v odboru Zveze industrijecev in v predstavništvu gospodarskih organizacij mariborske oblasti. Ne lahka in zelo nevhvaležna je dandanes vloga, ki mu jo je narekovalo zastopanje interesov mariborske industrije v dolgotrajni in mnogokrat ogorčeni borbi proti prenapljenim ukrepom, naredbam in datjavam in nič čudnega bi ne bilo, ako bi imel naš simpatični prijatelj ravnatelj Krejči za to, da je vedno in povsod branil naše stališče, poleg mnogobrojnih častilcev in dolžnikov tudi kakega neprijatelja, ki v svoji krat-

kovidnosti ne more oceniti nedogledne važnosti pametne in previdne industrijske politike za gospodarski napredek mariborske oblasti.

Podjetje, kateremu načeluje ravnatelj Krejči, predstavlja izrazito eksportno industrijo, ki se uveljavlja s svojimi proizvodi z uspehom na vseh svetovnih tržiščih v daljnjih deželah tihega oceana, Avstralije in Amerike in ki nosi sloves slovenskega dela širrom sveta. Nad 95% produkcije gre v inozemstvo. In tu je bil baš ravnatelj g. Anton Krejči, ki je že pred leti začel neumorno propagando za to, da se uporaba umetnih gnojil razširi tudi v tuzemstvu, da se pojača naša poljedelska produkcija, ki je močno zastala za naprednejšimi deželami. Prepotoval je na svojih propagandnih potovanjih celo državo do Kosovskega polja, Ohrida in Bitolja, proučil razmere, v katerih živi in deluje srbski, vojvodinski, bosanski in sremski seljak. Navezal je stike z vsemi gospodarskimi organizacijami, združenimi zvezami, strokovnimi učitelji, vzornimi posesti, kemičnimi preizkuševališči in drugimi poljedelskimi institucijami širrom države, jih seznanil s praktičnimi prednostmi uporabe umetnih gnojil za ojačanje poljedelske produkcije. Težko je bilo spočetka orati ledino, vendar žilavost našega jubilarja je premagala tudi tu vse težkoče. Vidni uspehi se danes kažejo povsod in osebnost našega prijatelja Krejčija — ki ga pozna naša mladina kot povestnega strica iz zelene Štajerske iz mičnih podlistkov in pripovedk Fr. Milčinskega — je znano po celi Srbiji, v Kraljevem, v Kosovski Mitrovici, v Zaječaru in v Skoplju. Morda znajo ceniti gospodarji tam doli njegovo zaslužno delo za naše splošno gospodarstvo višje kakor njegovi ožji sorojaki, katere je s svojimi zaslugami tako zelo zadolžil.

Naš jubilar je dosegel 50-letnico na višku svoje delovne moči in iz vsega srca mu želimo, da nam ostane v bodočih decenijah zvest prijatelj in pobornik naših stanovskih interesov, neustrašen vodja in zastopnik industrije v mariborski oblasti, da ga nam ohrani Bog zdravega in delavnega v naših vrstah še mnogo desetletij!

Fran Bonač.

svojega gradiva tudi v tem pogledu ni skušala vtesnjevati v katerokoli iz obstoječih šablon. S tem je ustvarila možnost, da ostane gradivo uporabno za vse poznejše sistematizacije po načelih in metodah, ki se bodo po svoji postopni izpopolnitvi v vsakem konkretnem primeru zdale najbolj primerne.

Okusno opremljeno publikacijo Zbornice TOI je najtopleje pozdraviti. Le da bi interesi pridno posegli po nji. Interes za gospodarske zadeve pa spada k splošni naobrazbi vsakogar, ki se hoče danes upravičeno prištevati k razumniškim krogom. Samo s zatrevanjem ta interes seveda še ni izkazan. Interes za takšne publikacije pa je v poslovnih krogih naravnost poklicna dolžnost, kajti takšen pregled, kakor ga nudi zbornično »Gradivo«, poraja nove ideje in ustvarja novo pobudo za individualno koristno ravnanje. Ne v knjižnici in pa arhive samo, temveč v življenjsko prakso bi letošnje »Gradivo« moralo najti uglašeno pot kot kompas med najširše vrste slovenskih gospodarjev.

Krošnjarenje z manufakturnim blagom.

Primorani smo na tem mestu ponovno apelirati na oblastna oblastva, da posvečajo krošnjarem večjo pozornost. Od raznih naših prijateljev nam prihajajo vesti, da se krošnjarenje v naši pokrajini opasno širi in da so ostali skoro brez uspeha vsi pozivi gg. velikih županov. Časi so res težki in prilike za zaslužek le redke, toda pri nas nismo s tem prav nič na boljšem kot drugod. Zato nikakor ne moremo odobravati, da se iz katerihkoli ozirov tolerirajo stvari, ki se v drugih pokrajinah absolutno ne dopuščajo. Našim krošnjarem s suho robo se delajo vsepovsod težave in krošnjarenje s čipkami, ki se izdelujejo v naših najbednejših krajih, je razen v domačem okraju, ki pa naravno za nakup ne pride v poštev, popolnoma onemogočeno. Ni naša želja, da bi se pri nas ljudi preganjalo. Želeli bi le, da se pazi na striktno izvajanje obstoječih zakonitih določil. To in ničesar drugega. Večjo pozornost bi se moralo posvečati krošnjarenju že iz

varnostnih ozirov, ako se noče priznati važnosti drugim, mogoče še tehtnejšim momentom, koje bi bilo treba upoštevati pri kontroli nad krošnjarskim prometom. Mnogim tatvinam bi se prišlo prej na sled, če bi varnostni organi bolj pazljivo nadzirali krošnjarije.

Pritožbe prihajajo zlasti iz Ptuja. Krošnjarijenje z manufakturno robo je zavzelo tam že tak obseg, da je od pomoč nujno potrebna. Morda bi bilo vendar koristno, če bi se varnostni organi pobrigali za izvor blaga, s katerim se krošnjari. Zakon pravi, da mora biti blago domačega izvora in da morajo imeti vsi krošnjari izkaze o nabavi blaga. Tudi je prepovedano prevažati krošnjarsko blago na vozilih; krošnjar ga mora sam nositi in ne sme imeti nobenega pomočnika. Pri nas se krošnjari zlasti ob letnih sejmih kar na veliko.

Blago, s katerim se krošnjari, je najslabše vrste in je tu kontrola tudi v zaščito konsumentov, zlasti sejmarjev, ki so po sklenjenih kupčijah mnogokrat dokaj lahkomišljeni, nujno potrebna!

Tudi se krošnjari skoro redno ne drže predpisov glede odpiranja in zapiranja, dasi veljajo ti predpisi tudi za krošnjarije. Pri nas se največ krošnjari ob nedeljah, dasi je tudi krošnjarski promet ob nedeljah prepovedan.

Pritožbe naših trgovcev so utemeljene in pričakovati bi bilo, da se bo poseglo v te razmere s strojno roko, da se že vendar enkrat napravi red.

RAZŠIRJENA OBVEZNOST ZAVAROVANJA VALUTE.

Ministrski svet je izdal sklep DRB 73.787, po katerem se mora zavarovati valuta v smislu čl. 15. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami tudi pri izvozu orehov, suhih sliv, suhih gob, semen detelje, maka, rezancev, sladkorne pese, buhača v cvetju in listih, oljčnega olja, špirta in vina, metilnega alkohola, masla, železne rude, umetnega škričja (salonita), rjavega premoga, sode, amonijaka, kavstične sode, soli, octove kisline (acetatov), kalcijevega karbida, kalcijevega cianamida, z oljem prepojenega cianamida, usnja za podplate, gornjega usnja, celuloze, pisalnega in risalnega papirja, papirja za tisk, ferossilicija, sirovega cinka v kosih, ploščah in prahu, posode iz železne pločevine in emajlirane posode.

Naročajte »Trgovski list«!

Dr. Jurij Štempihar:

Tožiteljska varščina in naš meddržavni promet.

(Nadaljevanje.)

Uradne zbirke sedaj veljavnih pogodb sploh ni. Mogoče je vzrok v tem, da glede nekaterih trgovinskih pogodb pri nas ni mogoče ugotoviti, ali oziroma v koliko še veljajo ali ne. — Od skupin prehajamo sedaj na posamezne države. Pri tem citiramo zadevno besedilo predvojnih pogodb po službeni izdaji srbskega ministarstva zunanjih zadev »Ugovori i konvencije Srbije i stranih država« iz leta 1887 (!); tuji tekst se pristavlja, kjer je srbski tekst dvomljiv.

Z Zedinjenimi državami Amerike je sklenila Srbija trgovinsko pogodbo z dne 2./14. oktobra 1881. Čl. 1./II. pravi: »Podanici Srbije u (sic.) USA i gradjani USA u (sic.) Srbiji moći će uzajmice saobrazno zemaljskim zakonima... vršiti svoje poslove i u tome uživati i u ličnosti i u imanju svome, onu istu zaštitu, koju imaju gradjani zemlje ili (sic.) podanici najpovlašćenijeg naroda«. — Člen 4./IV. pravi: »Oni (scil. državljani pogodnic) će imati uzajmice slobodan pristup u sudovima saobrazno zakonima zemaljskim, kako da traže tako i da brane prava svoja na svima stepenima sudova zemaljskih. Oni mogu upotrebljavati u svima sporovima advokate, pomoćnike njihove i agente sviju klasa, koji su ovlašćeni za ta zakonima zemaljskim i uživaju u ovom pogledu, što se tiče domačeg pregleda (angl. tekst: and shall enjoy in this respect, and as con-

Koliko se porabi v naši državi tobaka?

Državna monopolska uprava je objavila pred kratkim podatke o prodanih tobačnih izdelkih v mesecu marcu t. l. Iz teh podatkov je razvidno, da se je v tem mesecu potrošilo v naši državi 466.657 kg tobaka, 310.816.460 cigaret in 3.390.124 cigar v skupni vrednosti 137.593.926 Din. V Sloveniji se je v tem mesecu potrošilo 43.185 kg tobaka, 43.766.930 cigaret in 1.486.002 cigar v vrednosti 16.806.707-50 Din. V ostalih pokrajinah je monopolska uprava prodala tobaka in tobačnih izdelkov: v Srbiji za 43.028.192 Din, v Vojvodini za 16.933.508-07 Din, v Črni gori za 1.868.522 Din, na Hrvatskem za 32.640.792 Din, v Bosni za 20 milijonov 760.124 Din in v Dalmaciji za 5.551.080-50 Din. V mesecih december 1928 in januar ter februar 1929 je prodala monopolska uprava za 375 milijonov 518.521-32 Din tobaka in tobačnih izdelkov, od tega v Srbiji za 124.124.070-25 Din, v Vojvodini za 47 milijonov 776.254-57 Din, v Črni gori za 4.665.808 Din, v Hrvatski za 86 milijonov 888.567 Din, v Bosni za 53 milijonov 349.927-50 Din, v Sloveniji za 44.102.138 Din in v Dalmaciji za 14.611.756 Din. V vstrezni dobi l. 1927 in 1928 je znašalo izkupilo 412 milijonov 960.615-10 Din in je bilo torej za 37.442.093-78 Din višje.

Položaj avstrijske industrije.

Prodaja premoga je precej zadovoljiva. Tovarne železa so slejkoprej z naročili dobro preskrbljene, produkcija je treba večkrat zelo dvigniti. Eksport železa je vsled padlih svotovotnih cen slab, indirektni eksport železa, pločevine in žice je pa dober. V industriji, ki železo predeluje, je povpraševanje po nekaterih sezijskih vrstah precej dobro, zlasti za poljedelske in vrtnarske namene. V žični industriji je poživljanje nastopilo letos primeroma pozno. Prav živahna je že trgovina s kolesi, tako doma kot v eksportu. Osebnih avtomobilov se še ne prodajajo posebno dobro, tovrni pa že. Dobra je tudi prodaja poljedelskih strojev. V kovinski trgovini se pozna bakrena baisse, prav tako kot se je prej poznala hausse. Lesna kupčija se je pričela nekoliko oživljati, vendar pa eksport v Nemčijo za lanskim še zelo zaostaja. Avstrijske žage delajo sedaj s polno paro, da popravijo zaostanek, povzročen po vremenu. V lesni predelovalni industriji so velika mizarstva dobro zaposlena,

sicer pa ni nobenih znakov poživljanja. V tekstilni industriji se slaba zaposlenost v splošnem nadaljuje. Bombaževa industrija dela z omejitvami, nekoliko na boljšem je volnena industrija. V konfekcijski industriji se prodaja v večji izmeri le cenejše blago. Tovarne usnja imajo bolj malo naročil, ker računajo konsumenti spričo slabega trga kož na padanje cen. Industrija čevljev ima malo naročil in se je treba večkrat zateči k obratnim omejitvam. Izvencno poletno blago se pa že prav dobro prodaja. Prodaja opeke še ni dosegla lanske višine. Bencina se že precej prodaja, a ne tonarčili dobro preskrbljene, produkcijsko kot sicer v tem času.

JUGOSLAVIJA IN OGRSKA V ITALIJI.

Dr. M. iz Budimpešte piše: V ogrskih poljedelskih krogih poudarjajo, da je bila trgovska pogodba med Italijo in Jugoslavijo obravnavana skoraj v istem času kot pogodba med Italijo in Ogrsko, da je pa v veljavi že skoraj dva meseca in pol, dočim o drugi ni nič slišati. Zato trpi ogrski eksport v primeri z jugoslovanskim. Dopisnik lista »Pesti Naplo« je govoril z ogrskim poljedelskim ministrom Budom, ki se je bil udeležil otvoritve razstave v Milanu in ki je imel v Italiji dosti prilike za razgovore z italijanskimi gospodarskimi osebnostmi. Bud je dejal: »Prepričan sem, da bodo moja posvetovanja z italijanskimi ministri imela kmalu praktične posledice. Možnosti eksporta v Italijo so dane tako v industrijskih izdelkih kot v agrarnih pridelkih. Dejstvo je, da mora uvoziti Italija vsako leto veliko množino živil, da je bila pa Ogrska udeležena pri tem importu doslej le s prav majhno kvoto. Opozorjam na italijanski uvoz perotnine, ki je prihajal doslej večinoma iz Jugoslavije. Mislim na izvoz živine itd. Eksport živine se je v zadnjih tednih zelo dvignil, Italija jo kupuje vsak teden več, in upamo, da se bo eksport mogel dvigniti na dvakratno in trikratno izmero. Jugoslavija nam že zato bolj konkurira, ker potrebuje njen eksport v Italijo dosti manj časa kot naš eksport.«

OBMEJNI TUJSKI PROMET V MARIBORU V APRILU 1929.

V mesecu aprilu je prišlo v Maribor 11.022 oseb in sicer 3681 iz Jugoslavije, 3980 iz Avstrije, 1652 iz Češkoslovaške, 1226 iz Nemčije in 483 oseb iz drugih držav. Iz Maribora pa jih je odpotovalo 11.822 oseb in sicer 5823 v Jugoslavijo, 4024 v Avstrijo, 1035 v Češkoslovaško, 740 v Nemčijo in 200 oseb v druge države. To pot je prišlo iz Avstrije 299 oseb več kakor iz cele Jugoslavije.

Trgovina.

Konkurzi v Beogradu se množijo; prejšnji teden jih je bilo pet, ta teden pa zopet trije: D. d. za trgovino z usnjem s pasivi 5 milijonov dinarjev, tvrdka A. Ivanović s pasivi 500.000 in tvrdka I. Ivanović s pasivi 450.000 dinarjev.

Konoplje je bilo po poročilu iz Odžacev v Vojvodini v zadnjem času precej prodano. Cene so ostale nespremenjene. Kot trdni kupei veljajo ogrske in avstrijske predilnice.

Tendenca žita je slaba, tako v Ameriki kot na večini evropskih trgov. Ne more se še reči, če je že dosežena najnižja točka.

velikih inozemskih lesnih podjetjih.

Nemški veletržni indeks v aprilu je označen s številom 137-1.

Rusija je kupila v Lodžu za 700.000 dolarjev tekstilij. Del dobave bo plačala z ruskim tobakom.

Industrija.

Lastniki malih žag v Jugoslaviji so naslovili na ministra šum prošnjo, na se jim dodeli pri izkoriščanju državnih gozdov primeren delež. Doslej so bile skoraj vse domače žage izključene po

Češka tvrdka Ringheffer se pogaja z bolgarskimi in grškimi železnicami o velikih dobavah vagonov. Bolgarija n. pr. je pred kratkim razpisala dobavo 179 osebnih in blagovnih vagonov v vrednosti 120 milijonov levov.

O kontingentiranju češkoslovaških bombaževih predilnic se vršijo pogajanja v Liberecu.

Mednarodna posvetovanja papirne industrije. V Pragi se je vršilo te dni posvetovanje avstrijskih, poljskih, finskih in češkoslovaških interesov lesne in papirne industrije. Konferenca je sklenila, da organizira mednarodno komisijo, ki naj kontrolira lesni trg za produkcijo papirja v Srednji Evropi. Sedaj so se pričela tudi pogajanja z interesei Nemčije glede njih pristopa k skupni organizaciji. Komisija bo imela svoj sedež v Pragi, ki je tudi geografično za to nalogo pripravna.

Lancashirejski tekstilni industriji je v slučaju racionalizacije in reorganizacije angleška vlada voljna priskočiti na pomoč z zneskom do dveh milijonov funtov.

Mednarodni jekleni kartel upa, da bo sedaj Poljska vendar enkrat pristopila. Predpogoj je seveda, da kartel sam še nadalje obstoji; v tem oziru prevladuje različno mnenje; dočim so Čehi optimisti, so Nemci pesimisti in sicer zato, ker se Francozi in Belgijci kar najodločneje upirajo nemškimi zahtevam po sprejembi kvote.

cerns domiciliary visits...) stanova, fabrika, magacina ili dućana njihovih, ona ista prava i koristi, koje su data gradjanima zemaljskim ili (angl.: »orc«) podanicima najpovlašćenijeg naroda«. — Glede varščine naj bo že tukaj opozorjeno na različnost med našo in ameriško zakonodajo: mi zahtevamo varščino od tožnika, ki ni naš državljani, pa naj bo nastanjen kjerkoli; Amerikanci zahtevajo varščino od tožnika, ki ni nastanjen v državi pravdnega sodišča, pa naj bo čigaverkoli državljan. To anglo-amerikansko načelo je bilo pred c. p. redom tudi pri nas v veljavi in ima z ozirom na neizvršljivost naših stroškovnih izrekov gotovo več praktičnega smisla kot nasprotno avstrijsko stališče. V pogledu tožiteljske varščine postopajo torej Anglijoamerikanci s tuji tako kot z domačini; neenakost more nastopiti le radi bivališča in tudi zopet enako za tuje kot za lastne državljane.

Z Anglijo imamo trgovinsko pogodbo (Službene novine 28. februarja 1928, št. 46-XII.), katere čl. 6./II. določa, da imajo državljani pogodnic »slobodan pristup sudovima bez drugih uslova, ograničenja ili taksa sem onih, koje važe za sopstvene državljane«. — Kakor znano, se drže Angloamerikanci teritorialnega načela (domocil), evropske kontinentalne države pa personalnega načela (državljanstvo). Zato Anglija in USA nista pristopili haškimi konvencijam in z evropskimi državami nista sklepali posebnih pravnopomočnih pogodb. V zadnjem času je pa pri Angležih nastopila sprememba; sklenili so pravnopomočno

pogodbo in sicer z — Nemci. Ta pogodba zajamčuje državljanom pogodnic enakopravnost glede pravice revnih in oprošča varščine one državljane, ki so nastanjeni v področju države pravdnega sodišča (Gesetzgebung u. Rechtspraxis des Auslandes, skrajšano: GR, 1929 str. 9). Glede varščine je torej zmagalo angleško naziranje. Če je pa to stališče sploh v bistvenem nasprotju s stališčem nemške zakonodaje, na to vprašanje se še povrnemo, ker je važno za razlago tudi našega § 57. cp. reda.

Z Japonsko imamo trgovinsko pogodbo (Službene novine 14. aprila 1925 št. 82-XVI.), katere čl. 1. določa, da uživajo medsebojni državljani na ozemlju druge stranke glede svoje osebe in svoje imovine prav tako popolno in celokupno zakonsko zaščito kot domačini. Upravljenci so kakor domačini uveljavljati svoje pravice pred oblastmi druge stranke ter nastopati pred sodišči bodisi, da vložijo tožbo, bodisi da se branijo, po zakonih te države. — Ta določba je za naše razmere najbrž brez praktičnega pomena. To je sreča; kajti zadovoljivo jo bo mogoč raztolmačiti samo kak izkušnen, poklicen in poklican diplomat.

S Francijo je sklenila Srbija pogodbo o trgovini, plovitvi in prijateljstvu z dne 18. januarja 1883 (po novem). Člen 4. določa: »Srbij u (sic.) Francuskoj i Francuzi u (sic.) Srbiji uživaju uzajamno stalnu i potpunu zaštitu za svoje ličnosti i svoja imanja i imaće ista prava (sem političkih prava) i iste povlastice, koje sa daju samim državljanima ili (sic.) podanicima najvećma povlašćene

države, no pod uslovom, da se potčinjavaju zakonima zemaljskim. Prema tome će oni imati slobodan pristup kod sviju postojećih sudova pri traženju i branjenju svojih prava; na svima sudovima moći će upotrebljavati advokate, pravozastupnike i punomoćnike svake vrste, koje za dobro nadju a na posletku će uživati u tom pogledu ista prava i olakšice, koja su već data ili će se dati državljanima ili (sic.) podanicima najvećma povlašćenog naroda.« Člen 5. določa: »Srbij, koji bi imali da vode parnicu u Francuskoj i Francuzi, koji bi vodili parnicu u Srbiji, neće morati polagati nikakvu kauciju ili depozit, kojima ne bi u Francuskoj (sic.) bili podvrgnuti gradjani najvećma povlašćene države nihi takse (franc.: »ni aucun droit«), kojima po zemaljskim zakonima ne bi bili podvrgnuti i sami državljani.« Člen 6. določa: »Srbij u Francuskoj i Francuzi u Srbiji uživaju pravo sudske pomoći (franc.: »bénéfice de l'assistance judiciaire«) saobrazno zakonima zemlje, gde se pomoć traži. No stanje siromaštva treba da je, mimo formalnosti koje su propisane ovim zakonima, još dokazano i dokumentima izdanim od nadležnih vlasti zemlje, iz koje je tužilačka strana (franc.: pays d'origine de la partie«) i overenjem od strane diplomatskog ili konzularnog agenta druge države, koje (koji?) će ih svojoj vladi sprovesti.« — Poznejša trgovinska pogodba Srbije s Francijo z dne 23. decembra/5. januarja 1907, Zbornik LXII., str. 48, se omejuje na blagovni in osebni promet in nima procesualnih klavzul. (Dalje prih.)

Teden na Ljubljanski borzi

Posebno poročilo »Trgovskega lista«.

Devizno tržišče.

V preteklem tednu je bil devizni promet na Ljubljanski borzi dokaj manjši od predzadnjega (17.808 milj. dinarjev) in je dosegel le 14.768 milijona dinarjev. Nazadovol je torej v primeru s prometom predzadnjega tedna za nad tri milijone dinarjev, pri čemer pa je treba vpoštovati tudi dejstvo, da je radi četrtkovnega praznika odpadel en borzni sestanek.

Zaključki izključno v privatnem blagu so dosegli skoro osem milijonov dinarjev, od čegar je zaključenega samo Newyorka za 3.6 milj. Din, Londona za 1.9 milj. Din, Trsta za 1.2 milj. dinarjev, Curiha za 0.6 milj. Din ter nekaj manjših zaključkov v devizah Pariz, Dunaj, Budimpešta in Berlin.

Narodna banka pa je tokrat dala za 6.9 milijona dinarjev deviz na razpolago. V glavnem je intervenirala v devizi na Prago (2.4 milj. Din), Berlin (1.37 milj. Din), Dunaj (1.3 milj. Din), Curih (1.02 milj. Din) in London (0.5 milijona Din); poleg tega je dala še nekaj zaključkov Trsta in Amsterdam.

V devizni tečajnici ni bilo večjih sprememb: Dočim je Curih ostal popolnoma neizpremenjen, je Dunaj na pondeljkovem borznem sestanku notiral najnižje ter je potem stalno raste v nasprotju s tečajem Londona, ki je skozi celi teden stalno slabel in na zadnji borzni dan, nalik tečaju Trsta, beležil najnižje. Skoroneizpremenjeni so ostali tečaji deviz na Bruselj, Newyork, Prago in Amsterdam, medtem ko so tečaji Berlina, Budimpešte in Pariza nekoliko močneje valovali.

Notacij v ostalih devizah ni bilo. Celokupni devizni promet v mesecu aprilu je s 74.344 milj. Din presegel lanskega v istem času (73.19 milj. Din) za preko 1.15 milijona dinarjev in znaša tedaj skupni devizni promet v prvih štirih mesecih leta 1929 skoro 283 milijonov Din, tako da je napram lanskem v istem razdobju (ca 279 milijonov Din) malodane za štiri milijone dinarjev večji.

Efektno tržišče.

Tendenca neizpremenjena. Zaključena je bila 8. t. m. edino Ljubljanska kreditna banka po 123 dinarjev.

Drugi tečaji so ostali brez sprememb.

Lesno tržišče.

Tendenca na lesnem trgu je vobče živahna, vendar pa radi visokih cen posebno pri tramih in tramičih ne pride do odgovarjajočih večjih zaključkov. Mali producenti držijo visoke cene, medtem ko se večji odjemalci ne spuščajo v večje kupčije ravno radi omenjenih visokih cen.

Isto kakor za trame velja tudi za mehki rezan les.

Precejšen izvoz zaznamuje gorivo drvo, ker se konzumenti hočejo kriti že pred glavno izvozno sezono.

Na borzi se je prodalo minul teden 20 vagonov bukovih drv. Izmed tekočnega zlahtnega lesa sta se prodala 2 vagona orehovitih in 2 vagona javorjevih plohov neobroblijenih v dimenzijah od 40—100 mm debeline, od 17 cm širine naprej ter od 2 m dolžine naprej. Nadalje se je zaključilo 2 vagona tramov, 2 vagona remeljnov, 6 vagonov smrekovitih desk in 1 vagon obroblijenih bukovih plohov.

Išče se pa sledeče blago:
Hrastove podnice v vseh normalnih dimenzijah, 1000 m² škoret, 12 mm, od 15—40 cm, 4 m IV, cena franko vagon nakladalna postaja; končno je povpraševanje po tramih, tramičih, moralih in remeljnih.

žitni trg.

Pretekli teden so tečaji na borzi v Chicagu nadalje nazadovol in je bil 10. maja najnižji tečaj za majsko pšenico 103%.

Tendenca pšenice je radi obilnih zalog stare pšenice in dobrih izgledov za novo

letino izredno slaba in čeprav je opaziti malenkostno izboljšanje tečajev v Chicagu 13. in 14. maja, ni izgleda, da bi se kupčija mogla oživetiti, ker je konsum izdatno založen s prejšnjimi nakupi.

Naši trgovci, ki so v upanju višjih cen nakupili že meseca februarja terminsko pšenico za mesec maj in junij, morajo utrpeti občutno škodo in nimajo prav nobenega izgleda, da bodo v stanu v naslednjih mesecih to škodo popraviti, ker so tudi naše zaloge pšenice še prav izdatne in izgledi za novo pšenico prvovrstni. — Vsaki dan takorekoč nazaduje cena in je od 245—247 Din v minulem tednu padla na 237.50—240 Din franko vagon nakladalna postaja.

Nova pšenica, ki je bila zaključena meseca marca in aprila za dobavo v avgustu tudi že po ceni 265 Din, je padla na 235 Din in tudi pri tej ceni ni danes kupcev, ker se v splošnem ceni nova pšenica na 220 Din pri neizpremenjenem stanju tečajev inozemskih borz, ni pa izključeno, v kolikor ne bi posebni elementarni dogodki prinesli sprememb, da bo tudi še ceneje.

Težke izgube, katere so morali trgovci utrpeti pri terminskih nakupih v minulem letu in izgube, ki jih bodo morali še utrpeti pri prevzemanju blaga v mesecu maju in juniju, katerega nakupi izvirajo še od preje, so povzročile popoln zastoj v žitni trgovini. Izgledi za živahnejšo kupčijo v bližnji bodočnosti so prav slabi, ker je interes za staro pšenico malenkosten. Za novo pšenico pa sploh ni nobenega zanimanja.

Tudi cena koruzi je izdatno popustila in je pri prej sklenjenih zaključkih koruze morala trgovina utrpeti izdatne izgube.

Vsled nizkih cen inozemske koruze za mesec september, oktober in november, bi morala cena naše koruze še nadalje popustiti.

Od 1. maja do danes je bilo na ljubljanski borzi zaključeno, kakor sledi:

5 vagonov pšenice, 1 in pol vagona krompirja, 120 vreč pšenične moke in 50 vreč otrobov.

Cene so bile sledeče:

Bačka pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 282.50 do 285 Din;

Bačka pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava meseca junija, plačilo v 30 dneh, 290 do 292.50 Din;

Pšenična moka 0/G: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačilo po prejemu blaga, 405—410 Din;

Koruzi »La plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 312.50 do 315 Din;

Koruzi »La plata«: dobava meseca junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 307.50 do 310 Din;

Koruzi »La plata«: dobava meseca julija, avgusta, septembra, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 302.50 do 305 Din;

Koruzi bačka: suha, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 302.50 do 305 Din;

Ječmen baranjski pivovarski: 68/69 kilogramov, 342.50 do 345 Din;

Ječmen bački ozimni: 67/68 kg, 320 do 325 Din;

Oves bački: slovenska postaja, navadna voznina, 295 do 297.50 Din.

Tendenca: mlačna.

Tečaj 15. maja 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.88
Berlin 1 M	13.485	13.515
Bruselj 1 belga	—	7.9014
Budimpešta 1 pengö	—	9.9205
Curih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	7.9812	8.0112
London 1 funt	—	276.55
Newyork 1 dolar	56.69	56.89
Paris 100 fr.	—	222.38
Praga 100 kron	167.93	168.73
Trst 100 lir	—	297.97

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

PO SVETU.

Enajst ton zlata v vrednosti 6.690.000 dolarjev je prispelo iz Nemčije v New York. Dragoceno pošiljatev so prepeljali v oklopnih avtomobilih v poslopje newyorške zvezne rezervne banke.

Société Générale de Belgique bo zvišala kapital od 400 milijonov belgijskih frankov na 1000 milijonov! Stari delničarji dobijo za dve stari delnici tri nove.

Kreditno kritje pri Nemški državni banki je padlo na 41 odstotkov. Ne ve se še, ali bo mogla državna banka z lastno močjo potom najstrožje kreditne omejitve in z dvigom obrestne mere izvesti brambo valute ali pa če bo prisiljena sprejeti dolarski kredit, ki ji ga ponujajo Federal Reserve Board, Angleška banka in Francoska banka.

Število brezposelnih v Avstriji je bilo 1. maja za ca 105.000 manjše kot 1. marca in je znašalo 194.000 oseb. Upajo, da bo padlo število do konca maja na 160.000.

Mednarodna družba spalnih vagonov je na obnem zboru vzela na znanje poročilo predsednika, da je čas dosedanjih visokih dividend minul ter da se bodo morali izvršiti v bodočih letih večji odpisi. Ze za leto 1928 so izplačali samo 20 frankov, dočim je znašala dividenda za leto 1927 še 75 frankov.

Petrolejski kartel v Rumuniji bo po poročilih iz Bukarešte obnovljen.

Zvezo tkalnic svile so ustanovili v Avstriji. V zadnjih letih je bilo ustanovljenih več novih tovarn na Dunaju, v Nižji Avstriji in v Vorarlbergu.

General Motors so kupili veliko postavko delnic družbe Pendix, da izkoristijo številne patente te družbe na polju aviačne industrije. Gen. Motors hočejo interesno sfero družbe Pendix tako razširiti, da bo moglo podjetje urediti vso sorodno produkcijo na polju aviačne industrije.

Ford bo zgradil avtomobilno tovarno tudi na Poljskem. Torej si bosta tam Ford in General Motors neposredno konkurirala.

Mednarodni kartel bakra hoče cene zopet dvigniti in si je vzel za cilj 20 centov.

»Zeppelin« gre zopet v Ameriko. Upajo na prav hitro vožnjo. Na krovu je 59 oseb.

Likvidacija budimpeške banke Simon Krausz i. dr. bo trajala več mesecev. Načrt predvideva najprvo odplačilo najmanjšim vlagateljem, a finančni krogi s tem načrtom niso nič kaj zadovoljni.

Bakra v Chile bodo po dosedanjih zaključkih producirali letos 350.000 ton, kar pomeni velik plus proti lanskim 270.000 tonam. Kot produkcijska dežela bakra je sedaj Chile za U. S. A. na prvem mestu.

Poljska namerava najeti v Londonu posojilo v znesku 2 in pol milijona funtov in ga hoče porabiti izključno v melioracijske svrhe.

Ne Ford, temveč General Motors so kupili francoske avtomobilne tovarne Peugeot in Citroën. Seveda se od vseh strani dementira; kakor pri Opel.

Bančni depoziti v Zedinjenih državah. Skupni depoziti v bankah Zedinjenih držav so se pomnožili leta 1927 za 2890 milijonov dolarjev, lani za 3857 milijonov in so znašali po računih zveznega rezervnega urada na koncu lanskega leta ogromno vsoto 56.766 milijonov dolarjev. Spremenjeno v dinarje vidimo številklo, ki se je kar predstavljati ne moremo.

Svetovne gorivne snovi zadostujejo za 35.000 let. Lani je zborovala v Londonu konferenca, obstoječa iz zastopnikov 48 držav; obravnavala je, vprašanje svetovnih virov moči. Sedaj je podala svoje poročilo, in beremo, da bo zadostoval po cenitvah konference premog, petrolej itd. še najmanj 35.000 let, ob sedanji uporabi namreč. Pomanjkanje petroleja bi nastopilo šele v daljni bodočnosti. Skupnost svetovnih premogovnih zalog cenijo na več kot 7 bilijonov ton. Bilijon je pa milijon milijonov. Iz svetovne premogovne produkcije leta 1927, ki je znašala 1276 milijonov ton, se da izračuniti, da bo premog zadostoval še za najmanj 4000 let. In preden bo vse to izčrpano, bomo imeli tudi še druge vire: solnčno moč, veter, plimo in oseko, alkohol iz zraka itd., itd.

IX. Ljubljanski mednarodni velesejem.

Ministrstvo trgovine in industrije je na podlagi člena 8 Uredbe o organizaciji tega ministrstva priznalo IX. mednarodnemu vzorčnemu velesejmu (30. maja do 9. junija 1929) in Pokrajinski izložbi (31. avgusta do 9. septembra 1929) v Ljubljani značaj splošne gospodarske razstave.

Letošnji, t. j. IX. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem se otvori točno po programu dne 30. maja in zaključí dne 9. junija. Razstavní prostori so že vsi rezervirani in se bodo udeležile kot razstavljalci najsolidnejše tvrdke. Velesejem bo zelo bogato založen in ne bo niti poklica niti poedinca, ki ne bi prišel z obiskom prireditve na svoj račun. Legitimacije za obisk velesejma, ki dajejo pravico do polovične voznine, so že v prodaji in se dobe pri vseh denarnih zavodih in trgovskih in potniško-prometnih ustanovah ali se pa lahko naroče naravnost od velesejskega urada v Ljubljani.

Specijelne razstave letošnjega velesejma v Ljubljani bodo še sledeče:

Mizarska: Posebno se more Slovenija ponašati s hitrim razvojem domače lesne industrije in obrti, zlasti pa mizarstva. To panogo slovenske obrtne in industrijske produkcije upoštevajo vse pokrajine naše države, pa tudi inozemstvo. Ta razstava naj ta dober glas še bolj ukrepi.

Radio razstava. Avtomobilska razstava. Razstavljeni bodo najnovejši tipi avtomobilov, motorjev in vsega kar spada v to stroko.

Higijenska razstava bo letos popolnoma preurejena in na temu že marljivo dela Državni higijenski zavod v Ljubljani.

Strojna razstava bo zelo bogata na strojih in potrebščinah za vse vrste gospodarstva.

Razstava meščanskih šol Slovenije. Razstava zajcev in perutnine. Belgijska, braziljska in italijanska skupina z najvažnejšimi eksportnimi produkti.

V Jugoslaviji so ljubljanski velesejmi že tako udomačeni, da jih pozna takorekoč že vsaka vas od Triglava do Ohridskega jezera. Tako je prišla ta ustanova do svoje naravne propagande. Množice, ki so obiskale Ljubljano in njene velesejme, so se vrnile domov in so naravno razširile vesti o tem, kar so videle in slišale. To je povzročilo, da so dovažali vlakci od leta do leta več obiskovalcev. Letošnji velesejem se točno po programu otvori dne 30. maja in se istotako točno zaključí dne 9. junija. Naj že sedaj vsakdo gleda na to, da ne zaide med zamudnike, kajti letošnji velesejem bo zelo bogato založen. Zadovoljstvo nas navdaja, ko zamoremo objaviti, da so za letošnji velesejem že vsi razstavní prostori zasedeni. Ne bo ga stanu in posameznika, ki bi na razstavnem prostoru ne prišel na svoj račun. Zbrano bo prilično vse, kar zamore zanimati našega človeka, brezkončna vrsta stvari, ki jih je človek ustvaril s trudom svojih rok in s svetlostjo svojega uma. Kaj pomeni tak razstaven pouk, tak neposreden stik z razstavljenimi vzorci, na podjetnost posameznika, si lahko mislimo. Prav dobro je, da pade velesejem letos v šolsko leto, tako, da bo šolam dana možnost mladinskega obiska in razlage pod vodstvom strokovnega učiteljstva, posebno z ozirom na veliko velesejmu priključeno razstavo meščanskih šol Slovenije. Na drugi strani pa si more dobaviti vsak to, kar rabi, ravno na velesejmu najceneje, ker bo razstavljeno samo najboljšo blago naravnost od producentov. Legitimacije za obisk velesejma v zvezi s pravico na polovično železniško voznino so že dane v promet, in se dobe pri županstvih, župnih uradih, šolskih vodstvih, strokovnih društvih itd. po 30 Din. Kjer jih ni, naj se zahtevajo naravnost od urada velesejma.

Društva, organizacije itd., ki imajo za letošnjo pomlad predvidene svoje kongrese in slične prireditve, prosi uprava Ljubljanskega velesejma, da iste postavijo v čas letošnjega pomladanskega velesejma od 30. maja do 9. junija. Svoje sklepe naj društva sporoče naravnost upravi velesejma, ki jim bo šla v vsakem oziru na roko.

Iz naših organizacij.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani vabi na svoj letni občni zbor, ki se bo vršil v četrtek, dne 20. maja t. l. ob pol 4. uri popoldne v posvetovalnici Zbornice TOI. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. pravil). 6. Spremembe pravil. Občni zbor je sklepčen, če je prisotna na njem vsaj ena tretjina društvenikov, ter odloča z večino glasov (§ 11. pravil). Če občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje nov občni zbor, ki sklepa brez ozira na število navzočih društvenikov (§ 14. pravil). § 13. Volitev odbora in nadzorstva se vrši po listkih. Volitev per acclamationem pa je vkljub temu dopustna, če temu ne ugovarja noben na občnem zboru navzoč član. Volilna pravica se izvršuje osebno ali po pooblaščenju izmed društvenih članov, ki se izkaže s tozadnim pismenim pooblastilom. Vendar sme en član imeti največ tri pooblastila.

RAZPIS NATEČAJA ZA POŠTARJE.

Razpisuje se služba pogodbenega poštarja pri tehle poštah:

Prosenjakovci (II/1). Letni redni prejemki: redna plača 9000 Din, izredni prejemki: za telefon 240 Din, za nadzor pomožne pošte 360 Din, doklada (50% redne plače) 4500 Din in nagrada za prenos pošte 3640 Din.

Sv. Urban pri Ptuj (III/1). Letni redni prejemki: redna plača 7200 Din, izredni prejemki: doklada (50% redne plače) 3600 Din in nagrada za prenos pošte 2496 Din, za selsko dostavo 5772 dinarjev.

Službena jamčevina iznaša: pri pošti II. razreda 1000 Din, pri pošti III. razreda 800 Din. Pravilno kolkovane prošnje s prilogami naj se vlagajo na direkcijo pošte in telegrafa do 18. maja 1929. Med prilogami mora biti tudi potrdilo krajevne oblasti (županstva), da ima prosilec zagotovljene prostore za pošto, kakor določa člen 16 Pravilnika o pogodbenih državnih poštah.

PRIDELEK NA EN HEKTAR V AVSTRIJI.

Primerjanje hektarskega pridelka v posameznih državah nam pravi, da je Avstrija glede sladkorne pese med 28 deželami z 296 met. stoti na drugem mestu za Švico s 303 met. stoti; Češkoslovaška je dosegla 276 met. stotov na 1 ha, Nemčija 252, Ogrska 225. Glede pšenice je Avstrija med 91 deželami s 16 met. stoti na 18. mestu, glede rži s 13,3 na 13. mestu med 46 deželami, glede ječmena med 84 deželami s 16 stoti na 17. mestu, tudi glede ovsu na 17. mestu s 14 stoti med 58 deželami. Zlasti velik je hektarski pridelek pri koruzi. Med 128 deželami je Avstrija z 21 stoti na desetem mestu, le malo za Argentino in Malto, ki izkazujeta 21,3 in 21,8 met. stotov in sta na 8. in 9. mestu. Tudi glede krompirja Avstrija prav dobro odreže; med 76 deželami je s 14 stoti na 5. mestu. Na prvem mestu med vsemi deželami je glede pšenice, rži, ječmena in krompirja Belgija, glede ovsu Irska; v ovsu je Belgija na drugem mestu.

NEMŠKO ZADRUŽNIŠTVO V JUGOSLAVIJI.

Na občnem zboru nemške Poljedelske centralne zadruge »Agraria« v Novem Sadu so poročali, da je bil promet te zadruge leta 1928 za 100 odstotkov večji kot leta 1927. Ravnatelj Riester je poročal o razvoju nemških zveznih združenj v Jugoslaviji. Njih število je naraslo od 84 na koncu leta 1927 na 109 na koncu leta 1928. Danes je včlanjenih pri Poljedelski centralni posojilnici 121 združenj s 13.000 člani. Skupni promet na koncu leta 1927 je izkazan s 310 milijoni dinarjev, leta 1928 s 543 milijoni. Bilančna vsota je bila na koncu leta 1927 izkazana z 21.360 milijoni, za 55% več kot leto prej. 42 banatskih združenj je na skupni bilančni vsoti zveznih združenj udeleženi z 51,9 odstotki. Centralna posojilnica ima tudi najmanjše vloge, iz nabiralnikov prihajajoče, zmeraj v evidenci.

RAZNO.

Predmetom industrijske svojine, ki bodo razstavljeni na IX. Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 9. junija 1929 in na Pokrajinski razstavi domačega materialnega in kulturnega gospodarstva od 31. avgusta do 9. septembra 1929, je po § 160. zakona o zaščiti industrijske svojine priznana prvenstvena pravica, določena v §§ 90., 107. in 113. zakona industrijske svojine in v §§ 95. do 99. naredbi z dne 17. novembra 1920, ker sta obe prireditvi uradno priznani.

Spolne bolezni. Povojna mladina boleha in to najbolj očito na spolnem doživetju. Vojna in povojna leta so oslabilo odporne sile narodov in dvignila naravno spolno hotenje v brezmiselnost, za ljudsko zdravje uničujoče početje. V sled napredovanja medicine v raziskavanju nalezljivih bolezni in napredovanja higijene so tudi spolne bolezni postale ob svojih prvih početkih z energičnim zdravljenjem ozdravljive. Stalna higijenska razstava na Velesejmu svari pred okuženjem, priča o strašnih posledicah zanemarjanja te bolezni, a vpliva na nesrečne bolnike tudi tolažilno. Nedorasli mladini je vstop v ta oddelek razstave prepovedan.

Borza dela v Mariboru. Od 5. do 11. maja t. l. je dela iskalo 107 moških in 48 žensk, tedaj 155 oseb, službenih mest je bilo 109 prostih, delo je dobilo 95 oseb in sicer 45 moških in 50 žensk, odpotovalo jih je 31, odpadlo pa 86, koncem tedna jih je ostalo še 835 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 11. maja je pa dela iskalo 2492 moških in 1145 ženskih oseb, 1695 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 664 moških in 678 žensk, odpotovalo jih je 450, odpadlo pa 1010.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 10 hlapcev, 6 majarjev, 7 viničarjev, 3 žagarji, 2 opekarja, 2 krojača, 3 čevljarji (prirezovalci), 2 soboslikarja, 2 lesostrugarja, več vajencev (čevljarske, pekarske, mizarke, natarske, kolarske, sodarske, kovaške in fotografske obrti), pa tudi 15 kmečkih dekel, 1 kmečka gospodinja, 8 kuharic, 14 služkinj, 3 sobarice, 2 kuharici k orožnikom in financii, 1 hotelska sobarica, 2 plačilni natakarici, 1 blagajničarka za v restavracijo, 2 servirki, 2 prvovrstni hotelski kuharici, 1 kuharica za v grajščino, 2 otroški vrtnarici, 1 šteparica za gornje dele čevljev, 2 šivilji za obleko,

3 tovarniške delavke, 3 pomožne delavke, 2 postrežnici, 1 šiviljska vajenka.

Borza dela v Mariboru išče nujno 2 fotografirani za takojšnji nastop službe.

Za izseljence v Kanado. Opozarjajo se vsi, ki se nameravajo izseliti v Kanado, da morajo tudi za izselitev v to državo imeti zagotovilo zaposlitve odnosno eksistence, sicer se jim potni listi ne smejo izstaviti.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 11. MAJA 1929.

34 slaninarjev je pripeljalo 106 zaklanih svinj, kmetje pa 15 s krompirjem, 2 s čebulo in 2 s jabolki naležena voza, kmetice pa okoli 200 komadov perutnine, 20 domačih zajcev, 15 kozličev in 6 ovc na trg. — Sploh pa je bil trg dobro založen in obiskan.

Cene mesu so bile zopet visoke, perutnini pa so bile iste kakor pretečeni teden, zajcem pa 5—25 in kozličem 75 do 150, ovcam pa 125—150 Din za komad. Cene krompirju so bile 12 Din za mernik (7½ kg) oziroma 1,25—2 Din za kg. Cene solati, ohrovtu, karfijolu in artičokam so bile kakor pretekli teden. Letošnji krompir pa se je prodajal po 14, grah v stročju 12, špargelji 24 Din za kg. Jajca so ostala pri zmerni ceni 1—1,50 dinarjev za komad, mleko 3—3,50, smetana 12—14 Din za liter, mlada drevesca 12,50—25, rože in cvetlice 0,50—5 in z lonci vred 10—50 Din za komad.

Lesena in lončena roba pa se je prodajala po 1—80 (to so bile večje del pletene košare, jerbasi, koši in peharji), brezove metle 1,75—5, lesene grablje 5 do 6, vile 6—7 Din za komad. Koruzna slama 30—35 Din za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 8. maja so kmetje pripeljali 19 voz sena in 9 voz slame, v soboto 11. maja pa 17 voz sena in 8 voz slame na trg. Cene so bile senu 160—200, slami pa 80 do 110 Din za 100 kg. — Seno in slamo so kmetje radi slabega vremena pripeljali še le po 10. uri na trg. Popoldne so cene znatno padle.

ZIVINSKI SEJEM V PTUJU.

Na živinski sejem v Ptuj dne 7. maja je bilo prignanih 647 glav goveje živine, od tega 289 krav, 110 telic, 1 tele, 177 volov, 47 juncev, 23 bikov in 110 konj, ki so notirali: krave 4—7, telice 4,50 do 9,50, teleta 11,50, voli 8,50—11,50, junci 5,50—9,50, biki 5—9,50 Din za 1 kg žive teže. Konji 5000—6500 za komad. Prodanih je bilo: 288 glav goveje živine in 48 konj. Splošna cena govede od 4—11 dinarjev za 1 kg žive teže. — Na svinjski sejem dne 8. maja je bilo pripeljanih 313 svinj. Cena je bila 10—13 Din za 1 kg žive teže, praseta 100—250 Din za komad. Prodanih je bilo 147 glav. Prihodnji živinjski sejem se vrši 21. maja.

Baker, cink, svinec, cin. V elektrolitnem bakru je kupčija v splošnem zelo mirna, standard-baker pa kupuje zlasti ameriška industrija v večjem obsegu, kar ima za posledico učvrstitev trga. Vpliva tudi nazadovanje v zalogah surovega bakra. — Glede cinka smo že omenili, da so omejitve produkcije zmanjšali. Industrija kaže za cink precejšnje zanimanje. V sled tega tendirajo cene navzgor. — Kljub zelo majhnemu dovozu je tendenca svinca slaba, ker je povpraševanje zelo ponehalo. A cene se

vseeno držijo. — Zanimanje za cin je malo. Sicer industrija veliko porabi, a dovozi so zelo obsežni. Zato pričakujejo nadaljnega padca cen.

DOBAVA, PRODAJA.

Izdelava 812 garnitur zimske službene obleke in 331 garnitur letne službene obleke. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno dražbo za izdelavo zimske službene obleke na dan 24. junija t. l. in izdelavo letne službene obleke na dan 25. junija t. l. Dražba bo navedena dneva ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. maja t. l. ponudbe glede dobave 180 kg bakrene pločevine, 100 kg kalilnega praška, 100 kg varilnega praška, 800 kg grafita v prahu, 2000 doz čistila za kovine in 1500 kg kolomaza. — Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. maja t. l. ponudbe glede dobave 30 komadov cementnih cevi, lesa in 60.000 kg portland-cementa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. maja t. l. ponudbe glede oddaje 275 komadov starih pil v nasekovanje. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 23. maja t. l. ponudbe glede dobave ploščatega železa, delov za plinske cevi in 150 kg vijakov; do 30. maja t. l. pa glede dobave 40.000 kg portland-cementa. — Dne 1. junija t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave raznega električnega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 1. junija t. l. se bo vršila pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 2500 kg paprike. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni intendanturi.)

VELETRGOVINA
kolonijalne
in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
i rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Veletrgovina
A. Šarabon
Telefon 2666 v Ljubljani Telefon 2666
priporoča
špecerijsko blago, raznovrstno žganje, mo-
ko in deželne pridelke,
raznovrstno rudninsko vodo. — Lastna
pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom
Cenik na razpolago

PUC IGN. VOK, LJUBLJANA-NOVO MESTO
H-KOLESA Plačljivo tudi na obrokel!
Solidne cene!

Drva
bukove in hrastove odpadke od
parketov, dostavlja po nizki ceni
na dom parna žaga
V. Scagnetti, v Ljubljani
za gorenjskim kolodvorom.

L. M. ECKER
sinova
Stavbinska, galanterijska in
ornamentska
kleparnica.
Oblastveno dovoljeno podjetje
za izvrševanje vodovodnih del
in centralnih kurjav.
Ljubljana, Slomškova ul. 4
Telefon 2988 int.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552
TISKARNA MERKUR
TRG.-IND.
D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNIKA.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!